

Factsheet GELE KWIKSTAART

Eieren leggen	Broeden	Jongen vliegvlug na
3-6 dagen	13 dagen (12-14)	10-13 dagen
= minimaal 26 dagen van eileg tot vliegend jong		

Gele kwikstaarten leven in open landbouwgebieden, waar ze vooral in akkerbouwgewassen en bollenvelden broeden. Hier en daar broeden ze ook in extensief beheerde graslanden met late maaidatum. Ze produceren een of twee legsels per jaar. Gele kwikstaarten voeden zich met bovengronds levende insecten die lopend, rennend of vliegend worden bemachtigd. Gele kwikstaarten overwinteren ten zuiden van de Sahara in de Sahel-landen.

KALENDER

Maart-april

Aanvang broedseizoen

Koos Dansen

- De eerste gele kwikstaarten keren eind maart terug uit Afrika, de meerderheid arriveert in april.
- Gele kwikstaarten zitten vaak op de uitkijk in de toppen van landbouwgewassen.
- Mannetjes hebben een weinig opvallende zang, die ze zittend op de grond of vanaf een paaltje of hoge plantenstengel ten gehore brengen. Ze maken ook korte baltsvluchtjes laag boven de grond met opgezette veren en versnelde vleugelslag.

VERVOLG KALENDER

Eind april-juli Broedseizoen

- Eerste legfels verschijnen vanaf eind april, meestal in wintergranen en vaak binnen een meter van een spuitspoor (bandensporen van een tractor in het gewas). Voor tweede legfels, vanaf begin juni, zitten ze in granen, suikerbiet en vooral aardappel. Bloembolgewassen worden het hele seizoen benut. Het vrouwtje bebroedt de eieren.
- Ze broeden soms met meerdere paren bijeen in kleine clusters.
- Nestjongen worden gevoerd met insecten en spinnen. De ouders vangen deze insecten in de akkers zelf, maar ze foerageren ook graag in slootkanten of in de nabijheid van grazend vee om insecten op te pikken die door het vee worden opgejaagd. Enkele dagen na het verlaten van het nest kunnen de jongen al goed vliegen.

Augustus-februari Buiten het broedseizoen

- Al vanaf eind juli begint de najaarstrek en verlaten gele kwikstaarten hun broedplaatsen. De piek van de najaarstrek valt eind augustus en begin september.
- Gele kwikstaarten trekken overdag in groepen.

Inrichting

Zorg voor open akkerland met een mozaïek van gewassen waarin de gele kwikstaart kan nestelen. Voor de eerste legfels worden granen benut, voor tweede legfels vooral aardappel en suikerbiet. De granen bieden al in mei voldoende dekking voor de eerste legfels, de hakvruchten doen dat pas vanaf juni.

Behoud of creëer een zo verfijnd mogelijk netwerk van bermen, onverharde wegen, dijken, greppels, slootranden en akkerranden met niet al te hoge en dichte vegetatie waar de gele kwikstaart insecten kan vinden.

Beheer

Vermijd mechanische grondbewerkingen en het beregenen van gewassen als daarin gele kwikstaarten nestelen. Als vogels zingen of baltsen in een gewas, dan is broeden in dat gewas waarschijnlijk.

Vermijd het gebruik van bestrijdingsmiddelen.

De gele kwikstaart in Nederland

De gele kwikstaart is tegenwoordig vooral een akkervogel en lijkt zich daar prima te handhaven. De soort bereikt de hoogste dichtheden in open akkerland op kleigronden, met name in Noord- en Zuidwest-Nederland en plaatselijk in het rivierengebied en Flevoland. Hij is ook talrijk in de Duin- en Bollenstreek. De gele kwikstaart is grotendeels verdwenen uit graslanden, waar voorheen de grootste aantallen voorkwamen. Oorzaken daarvan zijn uitmaaien of vertrapping van nesten door vee en het vrijwel verdwijnen van extensieve graslanden met kortblijvende vegetaties waar de vogels kunnen foerageren. Ondanks jaarlijkse fluctuaties, die mogelijk samenhangen met de hoeveelheid regenval in de Sahel, is de landelijke populatie sinds 1990 stabiel. In 2018-2020 waren er naar schatting 42.000-74.000 broedparen.

Meer weten?

- Algemene soortinformatie: boeren natuurwijzer.nl/doelsoorten/gele-kwikstaart/